

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Félelős szerkesztő:		Főmunkatárs:		Magánhirdetések legutányosabbán, árszabály szerjnt	
Égész évre	4 frt	Fehér János.		Révész Lajos.		Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezenfelül minden megkezdett szög számlá 50 krral több.	
Fél évre	2	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-martoni „Magyar Nyomda”.				Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Köztér újságok” és a Magyar Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Gránátos-utca 1. szám.	
Negyed évre	1	A lap szemleli részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címelve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.					

III. Sándor cár. †

A világ leghatalmasabb fejedelme, milliók felett élet- és halálnak ura, ki palástja reddiben őrizte a világháború borzalmaikat, az oroszok mindenható császára, a rettegett deszpota, a fehér cár meghalt, ravatalon fekszik. Meghalt nyomorultan, kínos nyavalyák között. A megtört lélek hetekig, hónapokig vergődött az életében már félig feloszlott testben, elhárít-hatalatlan végzetének rémes tudatában, akár a halálraítél, aki ugyanannyi ideig várja a vesztőhelyen kivégzését.

De hát a deszpota nem halt meg; ugyanazon nép fölött, ugyanazon hatalommal, esztőközökkel és emberekkel, börtönökkel és hóhérokkal uralkodik ő, csak a neve más; innenül nem III. Sándor, hanem II. Miklósnak fogják nevezni; de a szibériai hósvatagok száműzőtje, az olombányák halotthalvány nyomorultjai, a házuk- és hazájukból ártatlanul kiűdözött ezer meg ezer család éhség és hidegtől agyongyötört tagjai az ő sorsukban nem fogják a változást érezni.

Hiszen a világnak nem is volt szabad értesülnie a réginek holtáról, míg az újabb helyére nem lépett; hódolat, térdhajtás és üdvövalgásnak kell eltakarnia a gyász és részvét csöndes megnyilatkozásait; egy percig se eszmélhessen föl a világ azzal a vigasztalással, hogy nem áll fölőtte a muszka cár szörnyű alakjának ígérete és az orosz nép ne tudja, ne higgye, hogy csak egy pillanatra is alányatott a pallos, mely miként az ég büntető, megtört hatalma, itt a földön is mindig lesújtani kész arra, kit utólréhet, biztosan mindig és könyörtelenül.

Nem, nem az orosz cár az, ki a livádi palotában az uralkodóház tagjai s a birodalom elsőkelőségei által környezve leszámolt a földi létét s most kiterítve várja éleetlen teste az elakaratást.

Csak az embert látjuk, csak azt szabad látnunk a kiszenvedett alakban, mert ha a cár nevében halálra üldözöttek árnyai és a halalos gyötteleimre kárhoztatott rabok százezreinek átkai ott lebegnének a fejedelmi

gyászpompával díszített ravatal körül, akkor szörnyű ítéletet kellene mondani a szerencsétlen fölött, akinek pedig teljes joga van a részvétre, mert ember volt ő is, mert szenvedett és meghalt.

Azok az árnyak majd oda gyülekeznek az új cár köré, ott tartózkodnak mellette éjjel és nappal s készílik számára a rettenetes végzetet, mely üldözte és sújtotta apját, nagypapját és annak őseit fel az elsőt, ki ráült a Romanovok véres trónjára és saját felesége bérnyilkosaitól szenvedte az erőszakos halált, mely a cárok életében oly közönséges.

A bosszúálló rettenetes végzet nem kékis s nem áll meg létezőn a fejedelmi paloták küszöbénél sem, áttör a testőrök sorain, a nehéz függönyök bíbor szövetein és borzasztó munkáját végzi a megtorlásnak a fényes termekben. És miként a kegyetlen deszpota az ő jusztifikált alattvalóival szemben, nem ismer ez sem kíméletet amaz iránt, és siralmat s bánatot visz az egész családba s bünteti a szülőket gyermekeik által, a nőt a férje sorsával, szemel-szemért, fogat-fogért.

Valóságos katasztrófának mondható az istenlátogatása, mely az orosz cári halottas házat érte; apja mellett haldokolt a gyermek és virrasztott maga is súlyos betegen a fájdalomakba merült nő és anya. A férj most már megszabadult gyötrelmeitől s a hatalmas cár reszketeg páriaként áll a minden cárok ura előtt.

Legyen neki irgalmas az isten ítélete, az emberek ítélete részvét és megdöbbenéssel hallgat el a sötét ravatal szörnyű nagysága előtt.

* * *

Az elhunyt cár trónra lépte alkalmával szabadelvű alkotmányjogi reformokat helyezett kilátásba; azokat a reformokat akarta létrehozni, amelyekkel atyja, II. Sándor cár életének utolsó napjaiban foglalkozott, t. i. a census alapján nyert választói jogosság útján egybehívandó képviselőház és a cár által fele részben kinevezendő felsőház létesítését. Miként később az európai sajtóban híresztelték, II. Sándor cár ezt az alkotmány tervezetet azon a napon, melyen meggyilkolták, alá is írta és a fejedelmi megörösítés megletele után indult az ünnepélyre, a

melyre való útjában a nihilista összeesküvők dinamitbóbát vetettek szánya alá.

III. Sándor cárnak tulajdonképen már ezt a fejedelméig jóváhagyott alkotmánytervet kellett volna végrehajtani, a mire kezdetben hajlandó is volt, de utóbb a nihilistáktól való félelme miatt szakított minden szabadelvű hagyományával, sőt egyeduralkodói jogait annyira kiterjesztette, hogy a kerületi és községi önkormányzati testületek jogait is megnyirbalt. És bár készerető uralkodónak tartották, azért mégis uralkodásának főtámaszát a hadsereg minél erőteljesebb kiképzésében véltéltalálni. Uralkodása alatt az orosz hadsereg óriási mértékben megszaporított, újja szerveztetett, harccképessége és mozgósítási képessége a legmagasabb fokra emeltetett, úgy, hogy ez a folyton hadi lábón álló északi kolosszus hadsereg jelszóleg fenyegette az európai békét, a melynek megzavarásától azonban III. Sándor cár folyton óvakodott, sőt nem egyszer tüntette fel önmagát, mint bekeszerető fejedelmet.

A pánszláv eszmék III. Sándor cár uralkodása alatt ismét túlsúlyra kerültek. A tulajdonképeni aktív orosz politika a külföldre orosz jótékonyaság és közmívelődési egyletek által gyakoroltatott a Balkan-félszigeten és mindazokban az országokban, a melyekben a pánszláv és különösen az orosz érdekekre nézve kedvező és termékeny talaj kialakozott. Épen ezen pánszláv propaganda és háttérben az orosz fegyverkezés, valamint az ezen diplomacián tanak Franciacországgal való élénk, kezdetben ugyan titokt, de mindinkább nyilvánvalóvá lett baratkozása, sőt a később nyíltan is bevallott franciacorsors szövetség, mintegy hatáson ellensúlyozásképen hozta létre az 1888-ban írásba foglalt és később megújított harmas szövetséget Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország között, valamint azt az óriási fegyverkezést, a melyet ezek a szövetséges államok is oly lazasan kifejtek. Ez a fegyveres béke több anyagi áldozatot követelt, mint bármely nagy háború. A fegyverkezésről immár szó sem lehetett.

III. Sándor cár belső országzását illetőleg folyton a közjölét emelést és a köznép boldogulását hangsúlyozta, de azért alattvalóinak utolsó fillérét is az óriási és folyton fegyverben álló hadserege fenntartására fordította és elűrtte, hogy zsidó alattvalói kegyetlenül üldözöttek, sanyargattak és százezren földönfutókka tetettek.

Egész életét a nihilistáktól való rettegés töltötte be. Egymást érték a cár elleni összeesküvések, a melyeket azonban szerencsésen idejekorán felfedeztek és megghiúsítottak. A cár személyét valóságos rendőri gyűrűkkel vétek körül és mégis megtörtént, hogy a nihilista összeesküvők majdnem a cár közvetlen közelébe jutottak. Majd csakacsi, udvari cselédje, testőrei között fedeztek fel összeesküvőket, kik a cár lakosztályai alatt jelleltek el a pokolgyepeket.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

A villám.

(Vig dialog.)

Irtá: Marguerite Pál, ford.: Mihályi Hugó.

A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája.

Személyek: Báró (32 éves), Báróné (18 éves).

Színhely:

(Előkelően rendezett lakás. Középen nagy üveges szárnyas ajtó, melyen át szép kertre nyílik kilátás; balról féldíj omló szőnyegekkel ellátott kárpas; jobbról ablak. A szőnyeghatterében nyugagy, mely körül nagy viragos vazak állanak; balról asztal, fotelekkel; jobb felől nagy álló tükör stb.)

Báróné: (Egy fotelelben ül.) Ismételtelen kérék Alfréd, hogy engedj konoksgadodul és ismerd el a nők egyen joguságát.

Báró: (Az ablaknál áll, csókot dob nevének.) Csak ez a felelettem.

Báróné: (Izgatottan.) Én nem csók-dobást, de komoly feleletet várok tőled.

Báró: Tudod, hogy udvarias ember vagyok és így kérdésre csupán képletesen felelek.

Báróné: Tudni akarom, hogy elismered azt, hogy a nők egyenlő rangban állanak a férfakkal.

Báró: (Mosolyogva közeledik nevéhez.) Legyen tehát óhajod szerint. Kimondom nyíltan: nem.

Báróné: (Felugrik.) Te nemet mondtál?

Báró: Eleg hangosan tettem.

Báróné: (Elébe áll férjének.) És mered ismételni is?

Báró: E haromtagú sző kimondasához nem sok merészség kell. Nem.

Báróné: (Zsebkendőjét szemére tapaszolja.) Ah, ez sok! ... (A zsebkendőn keresztül) de hat okadatod, miért: nem?

Báró: (Kissé türelmeskedve.) Oh édes istenem Malvine, ezt már végtelen gyakran okadatoltam. Csodálom, hogy bele nem untál. Legyen eszed, kedvesem miért is vitakozol olyan tárgy felett, melyet a természet, az emberek és az egész világned megpecsételt, megbizonyított és ...

Báróné: (Gyorsan férjéhez lép és a homlokára érő hajcsomót megfogja és húzni kezdi) ne folytasd te ... te tyranus!

Báró: Malvine kerek boacsád el furteimet. Te fájdalmat okozol, gyermek.

Báróné: Azt akarom, hogy te is szenvedj.

Báró: S sokáig kárhoztatsz ilyen szenvedésre?

Báróné: Mindáddig míg el nem ismered egyenjoguságunkat.

Báró: Egyszerre nem tehetem, de igérem, hogy tárgyalni fogjuk ezt a themat.

Báróné: Ez már nagy kedvezmény tőled. (Elbocsátja haját.) Nos tehát, uram fejste ki nézeted?

Báró: Megengeded, hogy szivarra gyujtsak?

Báróné: (Gúnyosan.) Söt kérék, mert ti férfiak a bodor füst fellegek közt helyesebben tudtok gondolkozni.

Báró: (Szivarra gyujt.) Hiába, én sem zarkózhatom el nemem szokasai elől. Jo szivar és kitünően szelel (nagy füstkarikat bocsát).

Báróné: (Leül.) Hány perenyi szünetet kívánsz?

Báró: (Szimtén leül.) Nem szeretem a szünetet,

mert a szünet minden társalgásnak megöloje. A szellemes embereknek sohasem kell szünetet tartani.

Báróné: Akkor kérék téj a tárgyra.

Báró: A tárgy tehát: a nők egyenjogúsága.

Báróné: Az.

Báró: Szép tárgy, jó tárgy. Olyan tárgy, melyről mindig újat lehet beszélni. Söt egy rangba helyezhető a szerelemmel, mert az is, ez is régi bár, de mindig új marad.

Báróné: Ne tégy türelmetlenül!

Báró: Ez tavólról sem szándékom. Csak rendszert tartok. Vagy jobban mondva: bekezdést csinálak. Lásd édes Malvine, te bár okos, szellemes, bájos és szeretetremelőtő nő vagy ...

Báróné: A hízegést kérem kerülni.

Báró: Veled szemben lehetetlen. Söt mindenki elismeri, hogy imádandó vagy, és mégis nem változtathatsz azon az óségi tényen, hogy a férfi a nő: ura. No, no anygalom nem csinálj oly szomorú arcot. Ez nem olyan gonosz dolog. A haz ura is én vagyok s így te nélkülöm, ha velem és a társadalommal összeközésbe nem akarsz jönni, nem tehetsz-vehetsz semmit. Én érted, miattad mindenütt felélok vagyok. A te jó vagy rossz cselekedeteid én ram haramianak, mert nevetem viseled.

Báróné: Nos és nem gondold, hogy ez a legmelyebb jogtalanság? Azt szeretném tudni, hogy miért van ez így?

Báró: Egyszerűen azért, mert a böics társadalom ennek szükségességét belatta.

Báróné: Nem böics: ostoba az a társadalom, mely bekökat rakott a nők labáira.

Báró: Rosszul fogod fel a dolgot ...

A cár betegségét régi keletnek tartják. Emlékeznek jelenségekre, melyek már évek előtt mutatkoztak, de ő maga nemcsak titkolta betegségét, hanem a leghatározottabban tiltakozott minden orvosi megvizsgálás ellenében. Midőn maga a cárné kérte, hogy engedné magát alávetni az orvosok megfigyelésének, oly hevesen utasította őt el, hogy a cárné nem merete többé előtte megismételni a kérést. Az eltilkolt betegség veserákja fejlődött ki, mely a minden oroszok carját folyó hó 1-én sírba dönté. Halálának híre mindenütt mely benyomást tett. Egy órával később fia, II. Miklós elől megkezdődött a hősegsük letele és most Európaszerte az a kérdés áll felelet nélkül: vajjon II. Miklós cár merevített autokrata atyja, vagy szabadelvű nagytatja nyomdokaiba fog-e lépni?

A bacillusok „háztartásából”.

Írta: Dr. Klein Simon.

Mostanában, midőn a 3 év előtti szennyezési napokhoz hasonlóan a bacteriumok dominálnak a tudomány, az orvos, de még inkább a kemikus nehéz probléma előtt áll és pedig messze a megoldás helyes útját. Minden tárgyban velünk bacillusokat találhatni, összes praktikus gondolkodásunk ezekre terjed ki. Tegyük fel, hogy egy házlat libát egy felette vidám társaság jöjzön és jökevények költ el. vacsora után mind a 10 ember — tegyük fel, hogy ennyien voltak — mérgezési tünetek között megbetegszik. A hús tehát romlott volt és tömeges megbetegedést idézett elő. Mi azonnal készek vagyunk a romlott húsból egy testeket keresni, melyek az állat belése után annak szerveibe jutottak, és azokat chemiai processus útján különféle alkatrészekre iparkodunk bontani.

A közvélemény útbaigazítása céljából megjegyezzük, hogy a legtöbb bacterium különleges talaj igényel, vagyis oly tápláló anyagokat, melyek kizárólag az ő tenyésztésére szolgálnak. Így el még csupán a tejben a bacillus cyanolacteus, mely azt kékre festi; a tej úgyszólván az ő hazája, más anyagokban elvész elpusztul. Ily módon el is pusztíthatók az apró organizmusok, mint pl. az orbánc és diphteritis bacillusai. Tönrre mennek azonban egyik állatból a másikra való átvitel útján is, mint pl. a sertés-orbánc bacillus, mely rögtön elveszti erejét, fertőző képességét, mielőtt tengeri nyúba oljk be. A tengeri nyúba olva annyira veszít veszélyes mérgező, hogy ismét a disznóra átvélva, utóbbira nézve egészen ártatlanná válik.

De gyengítették a bacillus-kultúrákat végre oly módon is, hogy rájuk nézve öb substanciákat használják, mint pl. carbolt, sublimatot. Így teljesen elveszti a lépfene bacillus 1%-os carboidaiban virulenciáját; sőt magashőnek kivéve szintén tönrre mennek.

Téves volna azt hinnünk, hogy minden élő lény, legyen az tehát ember vagy állat, minden bacillus iránt egyforma fogékonysággal bírna. Vannak állatok, melyek typhus-, diphteritis-, avagy cholera-bacillusok ellen immun maradnak, és vannak emberek is, kik bizonyos betegségek iránt nem lesznek fogékonnyakká. Tudták ezt már a régi orvosok is, és ismerték ama szabályt, hogy ha valakinek egyszer himlője volt,

azt többé vissza nem kapta; életének egész tartamára immun lett. Mint mindenki előtt ismeretes, nagy volt a száma a himlőben elhaltaknak addig, míg Jenner skót chirurgus a himlő-oltást fel nem fedezte. Vidéki orvos létere azt hallotta falujában a parasztoktól, hogy az úgynevezett tehén-himlő, — mely a tehének gyenge megbetegedését okozza — az embert a valódi himlő ellen megvédi. 1796 május 14-én végezte egy kis fiún először a himlő ellen való oltást — az ismert világhírű erdményen. Milliók vonának ismét megmentve, ha a most napirenden lévő diphteritis-serum ép oly kitűnően beválnék és az oltást oly biztosan kezelhetnék. Végre, hogy még egy mindennapi szerepléséről híres kis bacillust említsék, bátorokodni a házi asszonyok és tanultabb szakácsnék figyelmébe ajánlani az úgynevezett tyúk-cholera-t. (Cholera depoules). Az ezen betegségűt megelőzőt hasznos tyúk felette elgyengül, inogó járású lesz, tollai égnek emelkednek, úgy hogy gömbölyűt formát nyer egész teste; ellepi egyuttal a nagy almosság. Ha szemeit erőszakosan felnyitjuk, úgy látszik, mint ha mely almából kelne fel, azonban csakhamar ismét behunyja szemeit. A halál rendszeren e testtartásban következik be, anélkül, hogy helyzetét változtatná. 1880-ban tenyésztette a bacillusokat először Pasteur, melyek iránt tengeri nyulak, nemkülönbön disznók egészen immunok maradtak. A szárnyasok e betegség minden figyelmes házi asszony előtt ismeretes, valamint az is, hogy kétszer 24 óránál tovább nem igen szokott tartani.

Szervezett egészet képez a bacillus kolónia, melynek mindegyik tagja milliókat képes produkálni, specificus betegségeket idéz elő és adáz harcot viv a tudomány képviselőivel. A microscop és chemia képezik a fegyvert, melylyel kunyhók leromboltatnak, a lakók maguk pedig pusztítottatnak. A diadal, bár soká, de a tudomány részére fog eldőlni. Sic itur ad astra!

Kartellek, ringek, szövetezetek.

Elvileg mindenféle kartelleknek és ringeknek teljes mértékben elleni vagyunk, mert a szabadkereskedelem bönítőinak tartjuk akár az eladók, akár a vevők szolidaritását valamely árúérték mesterséges lecsigázására. Napjainkban azonban a kereskedelem világversenye oly hallatlanul devalvált nálunk a búza-árakat, hogy nekünk a kik tagadhatatlanul agrikulturnál állam vagyunk, még jó levele szükségünk lesz kellő remediámkokról gondoskodni és most éppenséggel, a kényszerűt viszonyok közben nem lehet nekünk az elvi állapotonok megmaradni.

Ellenkezőleg állapotonunknak akként kell megváltoznia, ha a kartellben álló malmoknak joga van üzemüket felére leszállítani, ha a nagy exportőrök világszerte a ringek hatalmas szövetségével felszökettetik árúikat, hol van az megírva, hogy a magyar gazda a maga jól felfogott érdekében szintén ne köthessen kartell, hogy legalább a magyar búzának világforgalmi értékét megkapja?

Nem akarom altatni derék magyar közönségemet. Az akció nehéz és valami horribilis sikereket el nem ér.

Fajdalom, a métermázsánkénti 11 frtos búza-ár, mely a 70-es évek elején mutatkozott, ide-oda-mese lesz. Ez időszerűt nincs a magyar búzatermelőknek

oly erőlyes, hatalmas szövetségese, kitárolj kartellje, amely a magyar búzának a világforgalomban 11 frtos árt biztosítson mázsánként.

Meg is mondjuk miért. Az atólók két évtizedben úgy Oroszország, mint az új világrész lapályain milliókra menő hektárokon indult meg a búzatermelés. A magyar búza meg két évtized előtt mint autokrata uralta a tért és Európára lisztvétele uralt országai más forrást se tudtak mint Magyarországot. A budapesti tőzsde szabta meg a búza világforgalmi értékét és Amerika még akkor a hamburgi kikötőbe jelentéktelen mennyiséget szállított.

Ma a búza világforgalmi értékét nem a budapesti, hanem a new-yorki tőzszen állapítják meg a búza-importhra szorult államoknak nem faj a fejük, ha magyar búzából nem esznek kenyéret. A világforgalom hallatlan versenyé következtében a magyar búza immár a magyar malmosok szerint nem is lenne versenyképes, ha oláh búzával nem fehérlének. Így van nekünk két oláh körösünk is. Egyik a dakoromanizmus, a másik az oláh búza.

Ez azonban csak kitérés. Mellékesen említettük föl. A kérdésnek nem arról a részletéről akarunk írni. Sopankodással, hogy nért van az, miként a new-yorki tőzsde állapítja meg a búza világforgalmi értékét, nem segíthetünk. Mi ránk ebben az elzomorított helyzetben főleg az bír értékel, ha vajlon e lecsigázott árak mellett bár, de mégis a magyar búza világforgalmi értékét megkapja-e? És feleletünk határozott nem. Bizonyíthatnánk könnyen ha a tőzsdei jegyzésből egy kis egyszerű átszámítással a budapesti és new-yorki tőzsde jegyzéseit feltüntetnénk. De ezt meglehet mindenki a számügy is nagyon kézen fekvő dolog. Így állván a dolog, elérkezettnek találjuk az időt arra, hogy a szövetezetek ügyét fokozottabb figyelemmel emlegessük.

Mert azt, hogy — és pedig nagy mértékben — komikusok ne legyünk, valóban nem mondhatjuk: hogy ha most a búza alacsony, ne adja el a gazda.

A mi gazdasági berendezkedésünk mellett lehet-e azt észszel javasolni, hogy terményét a gazda raktározza föl. De hat akkor miből csinál pénzt? Vagy a közterhek lerovása nem éppen az ősi időre szől? Hiszen már az a gazda, a ki estőrelő adja el a búzáját, rendezett is azokhoz képest, a kik lábón adják el! Egy szó mint száz: a magyar gazda rá van szorúlva, hogy terményét azonnal piacra bocsassa.

Rá szorítják szükségéi. De hiszen ép az ellen való lesz a szövetezet, a mely a gazdának előleget adhat és ezzel lehetővé teszi, hogy búzáját akkor bocsassa áruba, mikor világforgalmi értékét megfizetik. Aztán! Daacára az amerikai konkurencianak, meg a magyar búza híre mindég nagy. Feltehető, hogy ha a szövetezetek szaporodnak és egy erőlyes kartellal a magyar búza egyelőre a forgalmat el nem arszítja, a magyar búza most lenyomott világforgalmi értéke megkapható lesz. De ezt egyes ember el nem érheti. Katalibe lépve még a kis gazdak is nyerhetnek, mert többen összeállva egy-két waggon búzát egyszerre bocsáthatnak áruba, a búza a sok vásárló és természetesen mind haszonra dolgozó egyén kezéből egyenesen a fővásárló tulajdonába megy és a közbeeső percenteket is a termelő kapja.

Ma a kereskedelem forgalma sürgős feladattá teszi, hogy a termelő egyes eszékeltetésbe lépjen a fogyasztóval.

Míg a búza ára 10, 9, sőt 8 frt volt, megjárták a kisebb-nagyobb, valamennyien haszonra dolgozó ágensek: am most a búzavasár minlen fillére kell, hogy a gazda zsebébe jusson, ha az adó nagy terheit viselni akarja és örökséget, vagy szerzeményét vállságos helyzetűt megmenteni szándékozik.

Báróné: Miért szükséges, hogy a nők le legyenek nyomva? Tegyük egyszer tetteiket felelőssé, oldják le a láncot és bizonyonyal fényesen megmutatják onalóságára való képességeket.

Báró: Hogy a hölgyek fényesen betudják magukat mutatni, azt már nem egy bajon lattam. De ez a képesség csak egyoldalú, mert ez csupán hódítási képesség.

Báróné: (Éljenek.) Nagy célokkal születik minden élő lény, úgy a férfi, amint a nő, de a nőt nem engedik, hogy cél fele törjön. Hagyjatok csak őket 12 évig iskolába, egyetemre jarni, engedjétek ép úgy szabadjárni, mint a fiúgyerekeket és latni fogjatok, hogy mennyi kiváló tehetség akad köztök.

Báró: Igaz, ez már sokszor bebizonyult a — toillette térén.

Báróné: Merje tagadni, hogy a mai korban hiányzanak a nővel, tudományos nők. Számtalan a példa. De ezek kiváltságok, ezek szerencsés körben születtek és nőttek. Én az összes nőkről beszélek. Én az összes nőket szeretném az élet piacra látni. A nőnek csupán a betegek körül, az irászatl mögött, de a csatatérén is megalkann helyüket.

Báró: Ah hat egyenruhára vagyunk? (Kaecg.) No azt a jelenetet igazán szeretném látni, mikor téged fegyverkarriatrá hivanak és azután, hogy csinálna a jobb bairatot. Te, hiszen ha egy mord kápiar kissé hangosabban read kiáltana, azt sem tudnád melyik lábadra állni, nemcsak menten kijutnéd a fegyvert gyenge kis kacsoáidól, hanem azomnodon elalujnál.

Báróné: (Felugrik székeről.) Tessék, most ismét elemledem vagy. A testi erő, erre hivatkozott ti mindig, ebben fekszik érvetek és hatalmatok. Szerintetek a testi-erő legyőz minden akadályt. Pedig látod ez nem való. Az akarat, az erély egy gyenge lenynek is óriási erőt kölcsönözhet. Egy nagy veszélynek batran,

behunyt szem nélkül szembe állni: ezt nevezem hőstetnek. És erre a nő mindig képez.

Báró: No nem mindig, vannak kivételek.

Báróné: Igen — néha — vannak.

Báró: És azért vagyok a női emancipációnak ellensége, mert akkor a szerelem, ez az edes-bajos erzelem mihamarabb kihál. De nemcsak a szerelem, hanem a házi-tűzhely melege is kiálzik. A férfúnak szüksége van a nőre, de csak itthon.

Báróné: (A tükörbe néz.) Mindzet mellékesen is megtehetjük.

Báró: Tagadom. A te egyenlősítési terved mellett ez lehetetlen. A nő nem lehet egyszerre künn és benn. És a mi legfőbb: a gyermekek nevelését ki végzi? Idegen, fizetett kezekre bizzuk a drága csepségeket? Azokra, kik elhanyagolják vagy a gonosz csairat olják beléjük, vagy ha a női egyenlőség életbe lép, nem lesznek többé gyermekek?

Báróné: (A virágvázákhöz lép és abból a virágokat tepdési.) Velel nem lehet beszélni.

Báró: De kérlek edesem, tőcsasz meg, nem beszélhetek tapasztalatom ellen. Miert nem vagy azzal megelégedve, hogy én rabszolga vagyok, minden kivanásodat vakon teljesítem, elesszem meg gondolataidat is. Szeretlek, becsülek mint óriás anygomat, mint tűzhelyem tucséit. Hat nem elég mint ez neked?

Báróné: (Gyorsan visszafordul.) Ah, te azt állítod, hogy nekem rabszolga vagy? Valóban? Ezek azok a hazugságok, melyekkel ti erős férfiak minket gyenge nőket törbe csaltok.

Báró: Ugy van gyenge nőket, de azt ne feleld, hogy a nők gyengesége legnagyobb erősségek és...

Báróné: (Bosszúsán.) Oh jól tudom, hogy beszélni szépen tudsz, de meggyőzni annál kevesebbé.
Báró: (Kezeldik nejehez, ki ismét a virágokat tépi.) És ennek az erőnek te rubintos bogaram, istennek

hala teljesen birtokában vagy. Hidd el nekem semmi másra, csupán védőre van szükséged. De igen, hiába rászok fejecskédet. Neked és nemed minden tagjának. És én felette boldog vagyok, hogy a te védőd lehetek. (A tükörjára derékat.) Valld be szépen, hogy te egy kicsi, feiének teremtés vagy, ki rkszetsz, ha a lovak nyeritenek és haláira ijedsz, ha valahol egy kutya vont.

Báróné: (Hirtelen kifejti magát ferje karjai közül és a nyugagyra veti magát.) Nem igaz, nem igaz és szaszor nem igaz.

Báró: (Nyugodtan az asztal mellett lévő fotelehez megy és leül.) Legyen tehát: bator vagy, hős vagy! Egy agyugolyó ele, Dower pancéja nélkül is, kimerész allani.

Báróné: (Keszereűn.) Ah, te újra gúnnyolódol! (Papucsát ferje ölebe dobja.)

Báró: (Mosolyogva kezébe veszi a papucsot.) Parbjára hív szep nagyszád!

Báróné: (Haragosan.) Uram tudja meg, hogy matól fogva nem leszek jatszó babja, én nem akarok onre »felelni« hanem »melleltek« allani. Bezeg mikor udvaroltál, enniivalo kedves voltál és megtettél mindent amit óhajtottam, de bezeg most fél év óta a zsarnokot jatszód velem szemben.

Báró: De Malvine, kérlek!

Báróné: Ugy van, a zsarnokot! Mulatsz rajtam és gúnnyolódol, ha egyenlőségéről beszélek és mégis igaz, hogy nekünk szegény, elnyomott nőknek csak a gyakorlat hianyzik, mert akkor ép oly okosak, oly erősek, oly btrak tudunk lenni mint ti. De megfogom mutatni, hogy read többé nincs szükségem. A magam labán fogok és akarok járni. Bátor és tetterős leszek.

Báró: S mily módon kezded kimutatni fogad fehéret?

Báróné: Majd keresek arra módot.

Báró: (Az asztalról egy nagy újságot vesz elő és

Lapszemle.

A „Národnie Noviny” 125-ik számában e cím alatt: „A ki másnak vermet ás” a következőket olvassuk:

Nem ma először mi már évek óta figyelmeztünk arra s kiáltjuk, hogy az erkölctelen rendszert, a melyet mesterségesen csempésztek be az állami kormányzatba, épp olyan veszélyes mi reánk, mint azokra nézve, a kik felneveltek s ellenünk irányították. De a midőn ezt mondtuk, kinevezték bennünket s még vadabban s durvább módon ütötték mi reánk, mert azt hitték, hogy a mi karunkon legészleteknek.

Manapság elismerik már önmagunk is, hogy az erkölcsök sülyedése saját lelki életükre is úgy ragad, akárcsak a pénzés a rothadt földre. Az ideák elpárolgáltak, az emberek számitáni kezdenek s a patriotizmust függővé teszik arról, hogy mennyi hasznát hoz nekik. Még azok is, a kiknek anyagi s társadalmi szempontból önállónak kellene lenni, lemondanak lelkiismereti jogaikról s elfogultak a hatalommal szemben. Azok, a kik ezáltalban vannak magasabb és zrosabb állás után sovárognak, mert meggyőződtek, hogy a szorgalom, becsületesség, rátermettség nem elegendő az előléptetéshez s hogy a befolyásos protekció többet tehet, mint a lelkiismeretes teljesített kötelesség. Így kesereg a magyar „nemzeti párt” organuma.

A ki a mi sorainkban még csak nem rég is egyetlen egy szót méréseltl is mondani az erkölcsök eme elvadulása ellen, azt mindnyájan egyszerűen pánszavának, hazaárulóknak kiáltották ki s a különféle rangú hivatalos s privát tányernyok, tönkrejtött földbírtokosok önkényének szolgálatlakták ki, a kik nem idegenkedtek még a legokmánybáb eszközök fölött sem, a melyekkel nekünk ártani vagy legalább kellemetlenségeket okozni tudtak. S mi megis igazat mondtunk, a melynek súlya manapság már reájuk is nehezdedik.

Általános a panasz a parlament rendszere ellen, a mely minden rosznak kútforrása látszik lenni, mert a parlament mai nap már csak a hatalom eszköze, a politikai pártok szavazó eszköze s a képviselőség oly investiciójának tekintetik, a mely bőséges gyümölcsöt hoz. S ez nem is lehetett másképp. Mi tudjuk, miként szeretnek nálunk a képviselői mandátumok a választók hamis összerása, terrorizmus, csalás, megvesztegetés, itatás s a fegyveres erőnek a választásnál való durva alkalmazása által. Ime, a nemzetnek ilyen bizalma folytán van a testület megválasztva! Igen is, a hazugság egész rendszere van bele oltva a társadalomba! A diósó ellenzék még elősegítette ezen rendszer előteremtését, állandóan támogatta, sőt még magasztalta is, a mi azt hitte hogy az csak elennünk van irányítva s még most is megdögtök azon, ha látja, hogy már nemcsak neki árt, de hogy erkölctelenül teszi s aljában fenyegeti az egész magyar társadalmat.

A hazugság rendszere a legerkölctelenebb okokból sarjadtott fel, a milyennek a nemzetközi életben csak gondolni is lehet: a magyarizációból s a nem magyar nemzetiségek kiirtásából! Ez volt a cél s ennek áldoztak fel mindent, az anyagi jólétet, a rendet, az igazságot, a becsületességet, a politikai erkölcsöt, sőt a parlamenti élet tisztaságát is. A magyarizáció volt ama molochus s még a mai napig is az, a melynek föl kellene találnunk bennünket s ime, ő a magyar társadalom életgyökereit ragja alá; a magyarizációt akarják butává erkölctelene tenni népünket s elfojtani benne a vallásos erzületeket, hisz ő segítették elő s parancsolták meg a felekezetiiség nélküli magyar állami iskolák felállítását s

beletemetkezük! Jól van, edesem csak keress, en türelmes leszek és addig ez újságot olvasgatom.

Báró: (Feláll és a szarvány ajtóhoz megy és kinéz a kertbe.) Napról-napra borzasztóbb lesz ez az ember! (Kunról már néhány perccel előbb menyörgés és villamlás halatszott, most éppen, midőn Malvine az ablakhoz lép óriási menyörgés rakodtatja meg az ablakokat és a villám bevilágítja a szobát.) Szent Isten! (Jedten visszahátrál, de megdöngölje magát és batortagot negyezve újra helyére lép.) Milyen vihar! (Ismet nagy dörgés, villamlás.) Alfréd, jól csak, nézd milyen vihar dühög kívül!

Báró: (Sundikalva.) Ahá... igen.

Báró: Talán csak nem alszol? ... Alszik, mikor kúnn az istenharagja szól... (Ujra dörgés.) Alszik és engem egyedül hagy... (Villamlás.) Ah! Hiszen ez a végtél! Alfréd...! Alfrédem...! (Az eddigieknél erősebb menyörgés és villamlás.) Segítsé! ... Emberek! (Férléhez rohan és lábainál összemölk.)

Báró: (Gyorsan felugrik és asztalon álló vizes kancsóval vizet tölt és gyengédlen öntözi.) Elájult; De miért? (dörgés, villamlás.) Ah talán az egéhörtő jesszette meg. Igen, emlékszem. Sőt még homályosan, kiátást is hallottam. Szegény kicsi, törékeny teremtés.

Báró: (Magához tér.) Itt vagy Alfréd? oh kérlek maradj mellettem, úgy felek.

Báró: Ne félj dragám, a vihar már elvonult.

Báró: (Lassan feláll.) Neked igazad van, edes Alfrédem, mi nők gyöngye teremtmények vagyunk. Szükségünk van a férfi védelmére. Az isten uja, a villám megtantott.

Báró: (Magához öleli nejét.) Nem mindig vagytok gyöngék, mert néha gyöngédnek is (homlokon csókojját). (Függöny legördül.)

a felekezeti nem magyar iskolák lerombolását s most a midőn a gonosz szellem a melynek csak minket kellett volna megfélemlíteni — öket is fenyegeti, csatasorba állanak a felekezet nélküiség ellen.

Ma nekem, holnap nekem. Az erkölctelen törekvés keserő gyümölcse nem maradhatott el reájuk nézve sem. Sokáig csak magunk emeltük fel szavunkat ezen család, a hazugság ezen rendszere ellen, mert mi éreztük először az új alkotmányos éra bolondító csalmatagját; ök, a politikai téren azelőtt még csak távolról sem sejtett vívmányok által elvakítottá, zajongtak minden sérelem, minden rablás miatt, a melyt a kultúra s a szabadság hordozói ellenünk előkvettek. A mi testületünkbe akartak feszkelni oly rákot, a melynek a mi nemzetiségünk egészséges, szűz testét kellett volna fölragnia, de a romboló nyavalya csak kevésbé érintett bennünket, ellenben ő rájuk egész mohósággal rohant a társadalom, sőt most a nemzethez kiállanak s felzaktatják álamból, hogy önvédelmére lábra álljon. Ilyen eredményekre vezet a korrupció-system. A ki másnak vermet ás, maga esik bele.

A szerencsétlenség annál nagyobb, hogy a ragály elterjedt már lefelé a nép rétegeibe is. S ez nem is maradhatott el. Ha a nép látja a nyilvános élet közmegeglazulását; ha látja, hogy a hazugság mily erős állást foglalt el a gazdag asztal mellett s az igazság az ajtónál koldul, vajjon csoda-e ha az általános romlottság belenyomul az ő körébe is s hogy ő is akar valamit azok dús szakmányából, a kik csak az ő „bizalma” által jutnak a ziros fazekakhoz!

Azt mondják, hogy az önhiba megismerése a javulásnak látható jele. Érvényes ez a nyilvános életben is az egyesületekről, a nemzetekről, az államokról. Vajjon lehetséges-e minálunk a politikai élet megjavulása? Úgy, a mint ma állanak a dolgok, nincs erre kilátás. Felismerik a rosz gyümölcsöt, de nem akarják magát a roszat megismerni s annak tulajdonképeni okát. Ehez több erkölcsi erő kell, mint a milyennel a mi megrottunk bírunk s a meddig ezt nem szerzik, mind mélyebbre és saját magukra nézve veszélyesebben nyílik fel ama gödör, a melyet nekünk ásunk. Mi ismerjük celjainkat s törekvéseinket s lsten segedelvél kitérünk előlük.

HIREINK.

— **Magyar színeszek Turóc-Szt-Mártonban.** A F. M. K. E. igazgatósága által ezen kerület részére szerződött Egrý Kalman színgázató, november hó 21-én kezdi meg működését Turóc-Szt-Mártonban. A tarsulat felől igen kedvező értesítést küldött szerkesztőségünkhez az igazgatóság, s hiszük, hogy a színtársulat meg is fog felelni a központ által beléje helyezett bizalomnak. A színtársulatot tehát bizalommal fogadhatjuk. A mi pedig a magyar színeszet itteni parlatozás iréli, nincs bennük kétség, hogy ez a maroknyi lelkes magyarok, mely Turócmelegyében szellemi fölényével dominál, valamint a legközelebbi mult években: úgy ez úttal is kitesz magáért. Felhívjuk tehát a magyar színgyűlekes bajnokait, hogy részvétükkel járuljanak hozzá a F. M. K. E. nemes intenciójának támogatásához.

— **Működési színi-előadás Turóc Szt. Mártonban.** A november hó 3-án megtartott színi-előadás minden tekintetben a sikerrelűt éfajta előadások közé sorolható. A szereplők kivétel nélkül megfelelő szerep körűnek. A közönség érdeklődése nagy volt az előadás iránt, a mit mutat azon körülmény is, hogy mostanában állig lantuk együtt Turóc-Szt. Mártonban anyai vidéki közönséget, mint ezáltal. Nyilvánvaló tehát, hogy az anyagi siker nem maradhatott el. Az összes bevétel 116 frt 90 kr. volt, melyből leszámítva 30 frt 71 krnyi kiadás, maradt a turóczi magyar olvasó egyület és tarsasok könyvtára s egyéb szükségletei fedezésére 86 frt 19 kr. — Felülfizette: Justh Kalman főszerúr 60 métoásos 5 frtot, Briczky Sarolta úrhölgy 2 frtot, Rakovszky Ivan 5 frtot, Rakacsny Jozsef 1 frtot és Kupaia Alajos 60 krt.

— **Felvidéki színeszet.** A F. M. K. E. igazgatósága megkeresést intézett az illetékes városi és jarasi hatóságokhoz, valamint az egyesületi törvényhatósági választmányaihoz, a melyben tudatja a színi-kerületek végleges beosztásra vonatkozó adatokat s egyben felhívja a nevezett hatóságokat, hogy a színtársulatok sikeres működéséről gondoskodjanak. Az igazgatóság a felvidéki lí. színi-kerület Egrý Kalman jelen hó híru színgázatójának adta ki, akinek működéséhez a legszebb reményeket fűzi. A kerület beosztását illetőleg a megkeresett hatóságok kifejezett kívánságának iparkodott megfelelni, s amennyiben azoktól mégis eltért, az csak is az ekerületben kénszernek volt kióflyása. Egrý színtársulata szeptember hóban kezdette meg működését Nagy-Tapolcsányban; a további beosztás pedig a következő:

november	1-től november	20 ig Privigyé,
	21-től december	5-ig Turóc-Szt.-Márton,
december	6-tól január	10-ig Léva,
január	11-től február	15-ig Ipolyás,
február	16-tól március	1-ig Korpona,
március	2-től	15-ig Zólyom,
	16-tól	26-ig Zólyombrezó,
	27-től április	3-ig Breznóbánya,
április	16-tól	30-ig Alzó-Kubin,
május	1-től május	21-ig Rózahegy,
	21-től június	5-ig Zsolna,
június	6-tól	21-ig Vágújhely,
	22-től július	20-ig Réva,
július	21-től augusztus	31-ig Aranyos-Maróth,
szeptember	1-től szeptember	31-ig Ujbánya.

— **Alispán-Választás Arvarmegyében.** Idősebb Csillaghy József, Arvarmegye volt alispánjának elhallozása folytán az alispáni szék megüresedett. Új alispánok a volt alispán fiát, ifjabb Csillaghy Jozsef járásbíró akarják megválasztani. Habár az alispánokra öt-hat reflektáló is van, a választók legnagyobb része mégis Csillaghy pártjára áll. A választást valószínűleg a vármegye legközelebbi közgyűlésen ejtik meg.

— **Az ágostai hitv. evang. egyház zsinatja.** A magyarországi ágostai evang. egyház folyó hó 6-án tartott zsinati ülésén elvitatott lett ama zsinati törvények szentesítése, a melyek a kerületek igazgatóságáról és egyéb intézkedésekről szólnak. Ezel a törvényvel immar vége van vetve a dunáninneni kerület töt többiségének, s a tótok egymásután jelentették be zsinati tagnagságról való lemondásukat. Így: Novák Sámuel, Stefanovics, Dobrányi Lajos, Mudrony Pal és még többen.

— **Halalozás.** Liptó-Szt.-Miklósról írja levelészőnk e hó 7-éről: Egy fiatal nő halála tárta igazgatószámban városunk lakosát. Városunk köztisztviselében a múlt bírának Steiner Manóknak, állig két év boldog házasság után fiatal neje ma jobb létre szenderült. A megboldogult nem is volt beteg; tegnap fekkent ágyba, hogy szertelt ferjét gyermekkel ajándékozta meg, de néhány óra múlva mind az anyja, mind az új honpolgár jobb világba költöztek. A szomorú eset itt általános részvényt kelt.

— **Belházy Imre körmöcbányai apát-esperes plébános névpánja** nagy ebédet adott, melyen 54 vendég volt jelen, köztük dr. Amon Ede köröczi orsz. képviselő, Reitzner György penzverői igazgató, Fodor József bányatanácsos s igazgató, Chabada József polgármester, Havass Béla kir. tablai bír., Baan J. kir. közigyező, Palkovich Emil főkapitány, Schröder Károly förealiskolai igazgató, Schwartz Gyula bányagazgató, dr. Czechentner, dr. Langfelder, dr. Petyko orvosok, Krsak Janos luttiai esperes-plébános, a kerületbeli papság, a helybeli Ferenczrendiek stb. A felkötözött sorát kezdte a polgármester, ki Belházy apátot mint Körmöcbánya diszpolgárat köszöntötte fel, sikerült tőzoktat mondatk még az apát, Aschner városi ügyész, Krsak esperes, dr. Langfelder, dr. Czechentner stb. Az ebéd alatt Csónka Pali muzsikált.

— **A körmöcbányai kath. legény-egyesület e hó 4-én a városi iskolák díszteremében igen sikerült műkedvelői színi-előadást rendezett.** Az előadott *népszínmű*, a „Leánykérő” Erdélyi Józseftől, no meg a mártóni Csónka Pali zenéje oly nagy közönséget vonzott a díszterembe, milyent az ritkán látott. Tudunkkal ez volt az első népszínmű Körmöcön, melyet műkedvelők adtak elő; és desírteré legylen mondva a szereplőknek, jól adtak elő. Bada Mikla, Jeszenszky Adél, Laczkó Margit, Czanyo Ilma és Rakovszky Józsa kisasszonyok oly kedves magyar parasztlányok és menyecskék voltak, hogy színt az alföldi közepek éreztük magunkat. Littera Károly, Chmelik Janos, Schwartz Kalman (ki először játszott magyarul s úgy jatekával mint szép dalával nagy hatást ért el) és Janovszky Vilmos mintha csak a Hortobágyból jöttek volna Köröcöre. A német s töt tarabok is kedves bohóságok voltak s a szereplők itt is jól játszottak, az elsöben Stump Vilma és Fuzsok Matild kisasszonyok, Paxter Janos, Rogi József és Schüssler Miklós; az utóbbiban Csernay Mariska és Hrivnák Mariska kisasszonyok, Littera Károly, Chvojka József, Trsztyan Janos, Szomora Janos és Oszvald József. Az est bevétele volt 127 frt 44 kr. Az előadás az egyesületi ifjúság s nagy közönség a Klobuacsizky féle vendéglő nagyteremében mulatott s tancolt Csónka Pali pompás zenéje mellett. Az egyesületi előnézés kedves kötelességének ismeri a szereplőknek e helyütt is köszönetét kifejezni buzgó és önzetlen fáradságukért, úgy szintén a rendezőknek: Belaghy Aladar förealiskolai tanár úrnak, a ki a népszínmű előadása körül nagy szakértelmével, felvilágosításokkal szolgált s az ifjúságot a magyar nyelv s történelemre oktatta, Szepffelfeld Janos és Gontko Janos uraknak.

— **A töt gimnázium.** Az ág. ev. egyház konvent-jének november 8-án tartott ülésében egyik kimagasló mozzanat volt a töt gimnázium ügye. Ugyanis a Turóc-szent-mártonban felállandó töt tannyelvű gimnázium kérdéséről a tanügyi bizottság jelentését György Elek főjegyző mutatta be. A bizottság mindenkét előtt konstatalja, hogy a gimnázium pénzügyi alapját igazoló iratok nélkülözök az okmány jelleget s két irat kivételével másolt gyűjtőkövek s alirás nélküli iratok. Ennek dacára kiterjeszkedett a gimnáziumi létalapjának vizsgálata. A kimutatott 69 000 frtnyi alirát alapítványból csak 9000 frt van befizetve. A tanterv és a csatolt okmányokból a bizottság azt a benyomást nyerte, hogy az alimnázium létesítésének nincs meg sem a pénzügyi alapja, de egyébként nincs szükség töt tannyelvű intézetre, mert az egykerületi iskolákban a tisztán töt anyanyelvű tanulóknak kis százeleket képeznek. Az intézet szervezete is úgy van tervezve, hogy az egyházkerület és az egyetem felügyeleti jogat is ki akarják zarni. A tanügyi bizottság tehát azt javasolja, hogy az egyet. konvent ne hagyja jóvá a dunáninneni kerületnek azt a határozatot, mely szerint Turóc-Szent-Mártonban töt tannyelvű alimnáziumot akar létesíteni. Lang Lajos a jelentésben nélkülözve látja annak a tiszta és világos kijelentését, hogy a tötnyelvű gimnázium megengedése veszedelmek lehet kútforrása. Az elemi iskolában, s családon nem bolygatják a töt anyanyelvet, de a műveltségnek azon a fókán, a melynek megszerzése a gimnáziumban kezdődik, már nincsen szükség a töt tannyelvűre. György Elek kiemeli, hogy a bizottság tisztán a jogi állapponra helyezkedett, nehogy valaha, valakinek alkalmá legyen fegyvert kovacsolni arra, hogy a töt nyelv e hazában el van nyomva, vagy hogy erőszakkal fosztják meg öket a nyelvük állapotát illető törekvésektől. Róvid vita után a tanügyi bizottság jelentését elfogadták.

— A szilációs fürdő. Ismeretes, hogy Polonyi Géza képviselő a napokban egy interpellációt intézett az igazságügyminiszterhez a szilációs fürdő ügyében. A fürdő volt tulajdonosa, Lenoir Andrée György ellen tudvalóleg az ág. ev. egyházkerületi gyűlésen több oly dolgot említett fel, melyek alapján Polonyi képviselő azt a feltevést merítette, hogy Lenoir magyarellenes tendenciákat követett el a szilációs fürdő elajándékozásával. Lenoir Andrée György az interpellációról értesülve, egy Meránból keltezett levelében azt jelenti ki, hogy ő Szilácson nem ajándékozta Cassel városának, hanem a Lenoir György és Konrad testvérek által tett alapítványnak, melynek célja árkválói derék embereket nevelni. Ő nemcsak Szilácson, hanem egész vagyonát ajándékozta ez alapítványnak. És mivel minden alapítvány helyhez van kötve, szülővárosának, Cassel város gondozására bízza a fürdőt. Az ellenőrzés a hessen-nassauai kormányelnökséget illeti. Szilációtól ő csak azért akart már életében szabadulni, mert Zólyomgye a legnagyobb zaklatásokkal kedveltenette el őt a fürdő folytonos fejlesztésétől. Ő maga is azt tartja, hogy Szilációs egy magyar konzorcium kezén sokkal jobban virulna, de minden tárgyalást, mely erre vezethet volna, Zólyomgye mindig lehetetlenítette. Még akkor is, mikor már Lenoir a fürdőt odaajándékozta az alapítványnak, tárgyalt Radványi György képviselővel a fürdő eladása dolgában, de a tárgyalások megint — nem tőle függő okok miatt — megakadtak. Soha sem köztött ki oly feltételek, hogy a fürdőben nem alkalmazhatók magyar emberek, sőt ellenkezőleg, annak hivatalnokai és szolgaszemélyei mindig magyar volt és remélhetőleg most is az lesz, mert a fürdő jelenlegi bérleje, ki előzőleg tíz éven át Pöstyént bérelte, magyar választó, felesége magyar nő és hazafias érzelmeinek sokszor adta már tanúsítást. Lenoir panaszokdiki levelében, hogy neki, bár ő volt Zólyomgye legnagyobb adófizetője 14 éven át, a választói jogot nem adták meg.

— Az adóhivatalok szaporítása. A pénzügyminiszter — amint már az exposéban említette — tekintettel arra, hogy az adóhivatalok a járásbírószékekkel és közgazdasági kerületekkel lehetőleg összhangzásba hozasának, az 1895. évre tíz új adóhivatal felállítását tervezi, mely okból az adóhivatalok személyeztette 10 pénz-tárnokkal, 10 ellenőrrel és a megfelelő segédzsemyével zettel szaporítható fog.

— Közutak államosítása stratégiai szempontból. Számos, különösen a határszéli megyékben a közutak igen rossz állapotban vannak. E miatt a közös hadügyminiszterium arra figyelmeztette a magyar kereskedelemügyi miniszteriumot, hogy a stratégiai szempontból rendkívül fontossággal bíró utakat, kivált pedig a kárpáti átjárókat és hegőket haladéktalanul rendbe kellene hozni. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter e figyelmeztetés következtében a közutak ügyeinél részletes megvizsgálásával bízza meg Abonyi Emil miniszteri tanácsost, ki egyéb hivatalos teendőit félbehagyva, most egyedül a közutak ügyeivel foglalkozik. A miniszteriumban szervezett külön szakosztály részletes felvételek után megszabású tervezetet dolgozott ki, amely szerint a kérdéses határszéli utak és ezeken kívül még számos stratégiai utat, amelyek jelenleg a megyék által kezeltek, állami kezelésbe mennének át. A miniszter ezt a tervet elfogadta s a kijelölt törvényhatóság közutak megváltására már legközelebb felhatalmazást fog kérni a törvényhozástól. A miniszterium terve az államosítandó közutakat négy csoportra osztja, a mint azok a Felvidéken, Erdélyben, az Alföldön és a Dunántúli fekszenek. A terv összesen 2350 kilométernyi közutat ölel fel, ugy, hogy keresztelvénye esetén összesen mint egy 8500 kilométernyi utat volna az állami kezelésében. A felvidéken államosítandó utvonalak száma hét és hosszúsága együtt 282 kilométer. A kereskedelemügyi miniszter a közutak rendezésének iyyetén megoldásához már a legközelebbi időben javaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni.

— A magyar gyárpar újabb nagy diadaláról igen öröndetes hírt kaptunk. A lembergi kiállítás egyik osztályában, a tüzi feskendő osztályában megvertük valamennyi külföldi gyárt. A diadalt két törökü iparvállalatunknak köszönhetjük. A tüzi feskendő osztályban a legelső kiuteltést, a díszoklevelet a Tarnóczy-gyár Budapestben kapta, a második díjat, aranyérmét a Walsér-gyár Budapestben, a harmadik díjat, aranyérmét Czernak R. gyára Trpiceen, a negyedikét R. A. Sinekál Szmichowban, az ötödiket Liegel J. G. Biberachban, a hatodikát, ezüstérmét E. C. Flader Sorgenban, a hetedikét, ezüstérmét Rösen Antal Krakóban, a nyolcadikát, ezüstérmét Doute F. Fr. Bialán és a kilencediket, bronzérmét a Geitlner és Rausch feskendő-gyára Budapestben kapták. — Annál nagyobb örömmel konstátjuk a Tarnóczy-gyár e fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőségét azon körülmény kölesönöz, miszerint az oszták ipar e téren előrendű, régi jeles gyáraitval szemben emelkedett elsősége és azokat túlszárnyalta. A Tarnóczy-gyár legutóbb, október 3-án Uj-Gradiskán, a Horvát-Szlavon ország gazdasági kiállításán is a legelső kiuteltést, a díszoklevelet nyerte.

Irodalom.

— Előfizetési felhívás. *Éjfélnappal* cím alatt lapjainkban megjelent és újabb költeményeim és műfordításaim java részét kötetbe gyűjtöttem össze, mely csinos kiállításban december havában jelenik meg. Kérem az igen tisztelt érdeklődőket, hogy a kötet árát, 1 forint, címre (Királyi Pal. u. 4. sz.) november hó 25-ig beküldeni sziveskedjenek. Gyűjtőim 5 előfizető után tisztelet-példányban részesülnek. — Budapest, 1894 október havában. *Mikler Gusztáv.*

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.)
Henneberg G. (Cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben**, a privátmegrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és szines selyemsző-

veletek, méterenként 45 krtól lí ft 65 krtig postabér és vámentesen, sima, oskós, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín sáryalában). Mintak postafordulóval küldetnek, Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

2603. lk. sz. 1894.

II.

Árverési hirdetésnyí kivonát.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószék mint lkvi hatóság közhírré teszi, hogy Politzer sz. Popper Cecilia mint néhai Popper Matilda jogutódjának, Weisz Erzsébet és társai elleni végrehajtási ügyében a besztérecbányai kir. törvényszék területén lévő Felső-Stubnya községben fekvő a felső stubnyai 206. sz. Stubnya A. I. 1—59. sorszám alatt felvett ingatlanokból tlykben A. I. 1—59. sorszám alatti felvett ingatlanokból B. 6., 7., 8. szerint kiskoru Weisz Erzsébetet, Weisz Magdolnát és kiskoru Weisz Geólt 1/3 részben megillető jutalékra 573 frt kiküáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi december hó 3 an d. e. 10 órakor Felső-Stubnya községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok kiküáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű lötsmervényét átjuttatni.

Kir. bíróság mint lkvi hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi augusztus 28-an.
Medzihradsky,
kir. aljbíró.

692. sz.

Hirdetésnyí.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium az 1894. évi szeptember hó 26-an kelt 27779. sz. rendeletével a nagy-csempényi állami elemi iskolánál szükséges javításokat 675 frt 18 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi november hó 19-ik napjának d. e. 10 órájára a turócvármegei m. k. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzeni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyú bánatpénzlet ellátott zárt ajánlataikat kiütözti nap d. e. 10 órájig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1894 november 7-én.
Turócvármegei kir. államépítészeti hivatal:
Bánky Gyula s. k.,
hivatal-főnök.

Patkányhalál

(Immisch Félix, Doltzsch)

a legjobb szer, mely által patkányok és egerek gyorsan és biztos sikerrel ltríthatók ki. Embereknek és háziállatoknak veszélytelen.

Kapható csomagokban a 30 kr. és a 60 krtért a znlóvárlaljal gyógyszerárban.

Legbiztosabb óvszer kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!!!
Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!
Önműködő tőzszóró-closettek.
Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszéknek mindenféle tetszésű alakban. Árnyékszékrendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére.
Fertőtlenítő és szagtalanító tőzszóró! Tőzszagolom!
Magyar tőzszóró- és mútrágya-ípar részvenytársaság.
Igazgató-ág: Budapest, IV. Városház-tér 9 (Harris baz ár.)
Mindennemű tőzgyártmány nagy raktára.
Különlegesség: emberi és városi hulladkok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése.
Mútrágyagyártás.
Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal az igazgatószágnak.
Az orsz. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva.

A i. közönségnek ezennel tudomására hozzuk, hogy
öles bükkfánk
elárusítását
Turóc-Szt.-Márton és vidéke részére
ifj. Simko János
úrra ruháztuk át.
A fa ára, a házhoz szállítva: méterenként 2 frt 50 kr., felvágva 25 krral több.
Pontos és jó kiszolgálásért keszkezdve, tömeges megrendeléseket kérünk.
Tisztelettel
Dobrovits László és társai
tömören halított fabűtorgyár-részvenytársaság
Turóc-Szt.-Mártonban.

Főnyeremény esetleg 500,000 marka
Nyujtsunk kezét a szerencsének!
A nyereményekért az állam keszkeedik
Felhívás
a Hamburgi Állam keszégese alatt álló nagy pénz-lutri esetleges nyerességeinek részvételére, melynél
10 millió 868,900 marka
okvetlenül nyerendő.
Ezen előnyös pénzlutri nyereményei, mely tervszerűleg csak 110,000 sorsjegyre tartalmaz, a következők: A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 marka.
Nyereménydíj 300,000 marka 46 nyeremény a 6000 marka
1 nyeremény a 200,000 marka 106 nyeremény a 8000 marka
1 nyeremény a 100,000 marka 206 nyeremény a 2000 marka
2 nyeremény a 75,000 marka 752 nyeremény a 1000 marka
1 nyeremény a 70,000 marka 1820 nyeremény a 400 marka
1 nyeremény a 65,000 marka 20 nyeremény a 300 marka
1 nyeremény a 60,000 marka 180 nym. a 200, 150 marka
1 nyeremény a 55,000 marka 38945 nyeremény a 150 marka
2 nyeremény a 50,000 marka 694 nym. a 134,100, 98 marka
1 nyeremény a 40,000 marka 6846 nym. a 69, 42, 20 marka
3 nyeremény a 20,000 marka 6846 nym. a 69, 42, 20 marka
21 nyeremény a 10,000 marka 6846 nym. a 69, 42, 20 marka
58.400 nyeremény, melyek néhány hónap mulva 7 részben biztosan kerülnek sorsolásra.
Az 1-ső osztályú főnyeremény 50,000 marka, mely a 2-ik osztályban 55,000, a 3-ik osztályban 60,000, a 4-ik osztályban 65,000, az 5-ik osztályban 70,000, a 6-ik osztályban 75,000, a 7-ik osztályban 80,000 és a nyereménydíjjal 300,000, esetleg 500,000 marka emelkedik.
Az első nyeremény-húzóára, melynek határideje hatóságilag állapították meg, az egész eredeti sorsjegy ára csak frt 3.50 a fel eredeti sorsjegy ára csak frt 1.75 a negyed eredeti sorsjegy ára csak frt —.90
Mindenyik részvenyének a megtörtént húzás után azonnal ingyen megküldetik a hivatalos sorsolási listajstrom.
Sorsolási tervek állami cizmerrel, melyekből a betétek és a 7 osztály nyereményeinek felosztási kiütnekek, előzetesen küldetnek ingyen.
A nyeremények kifizetése és szétküldése egyenesen a felekhez, általában a legnagyobb titoktartás mellett és pontosan eszközöltetik.
Megrendeléseket postautalvány vagy ajánlott levél útján kérek.
A házhoz közeleg határideje miatt megrendelések azonnal, de legkésőbb
f. é. november 21-ig
bizalmosan eszközölhetők a következő cégnél:
Joseph Hekseher,
Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg.